

A man with a beard, wearing a black beanie, a black jacket over a light blue t-shirt, and light blue jeans, is captured in a dynamic dance pose. He is wearing a black bandana with a white paisley pattern around his neck. His right leg is raised and bent, and his hands are near his face. In the background, several other people are visible, some wearing hats and casual clothing, watching the performance. The scene is indoors with a wooden floor and a plain wall.

STRUCTUREEL SAMEN.

VERSTERKING LANDELIJKE INFRASTRUCTUUR AMATEURKUNST

AANVRAAG

Versterking Landelijke Infrastructuur Amateurkunst 2026-2028

Stichting Plein C
Nieuwe Gracht 45-47
2011 ND Haarlem
023 79 200 40
info@pleinc.nl

INHOUD

Samenvatting	04
Inleiding	06
1. Samen sterk	07
2. Inhoudelijk plan	09
2.1 Programmalijn 1: Talentontwikkeling	10
2.2 Programmalijn 2: Toekomstbestendige en vitale sector (relevant aanbod)	13
2.3 Programmalijn 3: Cultuurverbinders	16
2.4 Programmalijn 4: Infrastructuur informeel georganiseerde groepen	19
3. Effecten, kernambities en kennisdeling	23
3.1 Effecten	23
3.2 Kernambities	24
3.2 kennisdeling	25
4. Organisatorische kwaliteit	26
4.1 Aanpak en planning	26
4.2 Samenwerkingspartners	29
4.3 Culturele codes	30
4.4 Monitoring	31
5. Toelichting op begroting	32
Bijlagen	33
Begrippenlijst en definities	34
Programmalijnen	35

SAMENVATTING

Noord-Holland telt bijna 3 miljoen inwoners en kenmerkt zich door een grote diversiteit aan stedelijke en landelijke contexten. Deze diversiteit weerspiegelt zich in het amateurkunstveld, dat de afgelopen jaren sterk in beweging is. Naast formeel georganiseerde verenigingen en stichtingen groeit het aantal informeel georganiseerde amateurkunstgroepen^[1], vaak online en via nieuwe vormen van samenwerken. Voor deze informeel georganiseerde groepen ontbreekt binnen de bestaande infrastructuur kennis, samenhangende data en passende ondersteuning. Gemeenten missen hierdoor concrete handvatten om effectief en inclusief beleid te ontwikkelen, wat leidt tot een versnipperd ondersteuningsaanbod en een onbenut potentieel voor talentontwikkeling.

Daarnaast zijn er aanzienlijke regionale verschillen in de doorstroom en ontwikkelkansen van talent. Het aanbod van begeleiding, de zichtbaarheid van talent en de beschikbaarheid van plekken om te oefenen en te experimenteren verschillen per regio en staan in meerdere gebieden onder druk.

Plein C werkt als de provinciale partner voor cultuureducatie en -participatie aan kunst en cultuur voor iedereen, binnen en buiten school. Dit doen we door cultuurbeleid te (helpen) ontwikkelen, cultuur-coördinatoren en -verbinders op te leiden en netwerkvorming te faciliteren.

Hierbij vervult Plein C een schakelfunctie tussen landelijk beleid en de lokale uitvoeringspraktijk. De organisatie richt zich niet op directe uitvoering, maar op het versterken van het systeem. Want ervaring leert dat de kern van de opgave niet ligt in het ontbreken van initiatieven, maar in het ontbreken van samenhang, inzicht en structurele ondersteuning binnen het netwerk van partijen dat amateurkunst en talentontwikkeling mogelijk maakt.

Cruciale schakels in de ondersteuning van amateurkunst en talentontwikkeling werken nog niet overal structureel samen en beoefenaars hebben niet altijd gelijke toegang tot netwerken, kennis en financiering. Gemeentelijke beleidsmakers zijn bovendien vaak onvoldoende bekend met de werkwijzen en behoeften van het veld, waardoor lokaal beleid niet optimaal aansluit bij de praktijk.

Met *Structureel samen* richt Plein C zich op het duurzaam versterken van de provinciale ondersteuningsinfrastructuur voor amateurkunst en talentontwikkeling in Noord-Holland. Deze infrastructuur beslaat het geheel van partijen, netwerken, kennis en werkwijzen dat amateurkunst en talentontwikkeling mogelijk maakt. *Structureel samen* is een logische vervolgstap op de pilotprojecten *Revitalisering amateurkunst* (2023-2024), *Stevige basis, sterke verbinding* (2024-2025), *Samen, Sterker* (2025-2026) en *Plein C Collabs* (2025-2026) en beschrijft de ambities, doelstellingen en activiteiten voor de periode 1 april 2027 tot en met 1 april 2029.

Structureel samen zet in op het toekomstbestendig maken van bestaande en nieuwe spelers in het veld, door het vergroten van de deskundigheid en het verstevigen van netwerken bij gemeenten, culturele centra, makers, beoefenaars en sleutelfiguren als urban coaches^[2] en cultuurverbinders^[3]. Monitoring en evaluatie maken integraal onderdeel uit van onze werkwijze en maken inzicht in de voortgang, kwaliteit en effecten van de ondersteuning inzichtelijk.

^[1], ^[2], ^[3] Zie begrippenlijst in de bijlage voor een toelichting op deze term.

INLEIDING

Cultuurparticipatie draagt bij aan weerbare, zelfredzame inwoners en versterkt de provincie sociaal en economisch. Onderzoek^[4] laat zien dat deelname aan amateurkunst sociale cohesie vergroot, eenzaamheid vermindert en het mentaal welzijn versterkt, met name in samenwerkingsverbanden waar verschillende groepen en domeinen elkaar ontmoeten.

Plein C is een provinciale tweedelijnsorganisatie die cultuurparticipatie en cultuureducatie in Noord-Holland versterkt via deskundigheidsbevordering, kennisdeling en netwerkvorming. Als ondersteuningsinstelling verbinden wij landelijke beleidsontwikkelingen met de lokale praktijk en brengen we beleid en uitvoering bij elkaar. In nauwe samenwerking met gemeenten, culturele instellingen, cultuurverbinders, welzijnspartners, jongerenwerk en beoefenaars zorgen we ervoor dat amateurkunst toegankelijk, relevant en toekomstbestendig blijft.

Een gezonde culturele en creatieve sector met voldoende ruimte, zekerheid en continuïteit is in Noord-Holland geen vanzelfsprekendheid. Door grote verschillen tussen stedelijke en landelijke gebieden staat de culturele infrastructuur, vooral op kwetsbare plekken, onder druk. Tegelijkertijd verandert het amateurkunstveld snel. Steeds meer beoefenaars organiseren zich informeel en deels online, maar deze vormen worden nog onvoldoende ondersteund door beleid en infrastructuur. Gemeenten geven aan dat zij beschikken over te weinig kaders, kennis en instrumenten om hier effectief op in te spelen. Zonder gerichte ondersteuning dreigt verlies aan bereik, samenhang en ontwikkelkansen. De druk op de amateurkunstsector neemt verder toe. Fysieke plekken voor ontmoeting, oefening en experiment, essentieel voor leren en talentontwikkeling, verdwijnen of komen onder druk te staan. Tegelijkertijd ontbreken samenhangende data en gedeelde inzichten over informele amateurkunst, waardoor effectieve aanpakken lastig te ontwikkelen en op te schalen zijn. Dit belemmert gericht beleid en leidt tot gemiste kansen voor talentontwikkeling en duurzame verankering.

Gerichte investeringen in nieuwe en bestaande samenwerkingsvormen zijn noodzakelijk om gelijke toegang, inclusie en veerkracht in de sector te versterken. Met *Structureel samen* zetten we een belangrijke volgstap naar een duurzame en weerbare amateurkunstsector, juist in een tijd waarin vrijwilligerscultuur verandert en maatschappelijke verwachtingen verschuiven.

Binnen *Structureel samen* ligt de focus op het versterken van informeel georganiseerde amateurkunstgroepen, urban coaches en cultuurverbinders via netwerkvorming, kennisdeling en het in kaart brengen van talentontwikkelingsroutes. Tegelijkertijd blijft Plein C formele organisaties, zoals verenigingen en stichtingen, ondersteunen, die onder druk staan door financieringsproblemen, teruglopende ledenaantallen en vergrijzing. Door verbinding te leggen tussen formele en informele praktijken en met andere sectoren, zoals sport en welzijn, ontstaat een sterker en samenhangend ecosysteem.

Met *Structureel samen* bouwt Plein C samen met partners aan een inclusief en toekomstbestendig amateurkunstveld in Noord-Holland. We werken daarbij samen met informeel georganiseerde initiatieven en met collega-organisaties binnen de Raad van Twaalf, onder meer op het gebied van onderzoek en gezamenlijke ontwikkeling van ondersteunend aanbod.

^[4] WHO-rapport, What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review, 2019

1. SAMEN STERK

Bovenprovinciale samenwerking - Raad van Twaalf

Ter informatie voor het Fonds voor Cultuurparticipatie: de volledige tekst over de bovenprovinciale samenwerking die is opgesteld door de twaalf provinciale ondersteuningsinstellingen bevindt zich in de bijlage.

Plein C werkt met de elf overige provinciale instellingen binnen de VLIAK-regeling samen aan de versterking van amateurkunst. Ieder vanuit de eigen provinciale identiteit en met de eigen financiële VLIAK-middelen. Aanleiding voor deze samenwerking is de gedeelde ervaring dat veel van de inhoudelijke vraagstukken, ontwikkelingen en knelpunten provinciegrenzen overstijgen en dat gezamenlijke kennisontwikkeling en afstemming voordelen kan opleveren. Door bovenprovinciaal samen te werken kan expertise effectiever worden benut en kan de kwaliteit en samenhang van de ondersteuning in alle provincies worden vergroot.

De samenwerking richt zich op een aantal gedeelde inhoudelijke thema's waarop provincies vergelijkbare uitdagingen ervaren en waarop al kennis en ervaring is opgebouwd. Door samen te werken aan deskundigheidsbevordering, kennisdeling en netwerkversterking, ontstaat meer slagkracht, wordt dubbel werk voorkomen en kunnen opbrengsten breder worden ingezet binnen het culturele ecosysteem.

Het doel van deze bovenprovinciale samenwerking is het duurzaam versterken van de ondersteuningsinfrastructuur voor amateurkunst in Nederland, met oog voor verschillen tussen provincies en met ruimte voor maatwerk. Door kennis te bundelen en landelijk te delen, draagt de samenwerking bij aan een toegankelijk, toekomstbestendig en veerkrachtig veld voor alle (potentiële) cultuurbeoefenaars. De invulling van deze samenwerking staat beschreven in de bijlage.

2.

INHOUDELIJK PLAN

Plein C draagt bij aan een toekomstbestendige amateurkunstsector in Noord-Holland door te bouwen aan een provinciaal ecosysteem waarin formeel én informeel georganiseerde amateurkunst via sterke netwerken van cultuurverbinders, urban coaches, centra voor de kunst en gemeenten, toegang hebben tot passende ondersteuning, ontwikkelruimte, kennis en samenwerking.

We werken aan de hand van vier programmalijnen die gezamenlijk de essentiële schakels van het amateurkunstecosysteem versterken: van de individuele beoefenaar, via het aanbod en de ondersteuning, tot aan een duurzame ondersteuningsinfrastructuur. Door talentontwikkeling, relevant aanbod, ondersteuning en infrastructuur in samenhang te benaderen, ontstaat een stevige basis waarin zowel formeel als informeel georganiseerde amateurkunst zich kan ontwikkelen en blijvend kan bijdragen aan een sterke en toekomstbestendige sector voor cultuurparticipatie en talentontwikkeling in Noord-Holland.

1. Talentontwikkeling

De keten van talentontwikkeling in Noord-Holland is versnipperd en ongelijk verdeeld. Door talentroutes in kaart te brengen en mogelijkmakers^[5] van talent (zoals urban coaches) te versterken wordt de doorstroom en ontwikkelkansen van makers verbeterd.

2. Toekomstbestendige en vitale amateurkunst (relevant aanbod)

Deze lijn richt zich op het versterken van bestaande amateurkunstgroepen (formeel én informeel) die onder druk staan door gebrek aan (structurele) financiering, vrijwilligersproblematiek en veranderende behoeften van beoefenaars. Door praktisch, toepasbaar aanbod te combineren met lange termijn ontwikkeling (zoals de toepassing van culturele codes) blijft de sector vitaal en toekomstbestendig.

3. Cultuurverbinders

Cultuurverbinders spelen een belangrijke rol in zowel het vertalen van beleidsdoelen naar wat er in de praktijk gebeurt als in het ophalen van de behoeften van de beoefenaars. In veel gemeenten is die rol nog niet stevig genoeg verankerd. Door te investeren in vakmanschap, onderlinge uitwisseling en zichtbaarheid zetten we binnen deze programmalijn in op het structureel versterken van hun positie, zodat zij enerzijds meer verbindend kunnen opereren en anderzijds actief kunnen meedenken en meewerken aan de ontwikkeling van lokaal en regionaal beleid.

4. Infrastructuur voor informeel georganiseerde groepen

Omdat steeds meer amateurkunst informeel georganiseerd is en buiten traditionele verenigingen plaatsvindt, ontbreekt passende ondersteuning en beleidsverankering. Deze programmalijn ontwikkelt kennis, tools en methodieken om informeel georganiseerde groepen structureel onderdeel te maken van de ondersteuningsinfrastructuur en het gemeentelijk beleid.

Iedere programmalijn heeft een samenwerkingscomponent met de partners uit de Raad van Twaalf. De beschrijvingen daarvan zijn te vinden in de bijlagen.

^[5] Zie de begrippenlijst in de bijlage voor een toelichting.

2.1 Programmalijn 1: Talentontwikkeling^[6]

De keten van talentontwikkeling in Noord-Holland is versnipperd en ongelijk verdeeld. Door talentroutes in kaart te brengen en mogelijkmakers van talent (zoals urban coaches) te versterken en speciale aandacht te besteden aan informeel georganiseerde groepen, die nu nog vaak buiten beeld vallen, wordt de doorstroom en ontwikkelkansen van makers verbeterd.

Amateurkunstgroepen, zowel formeel als informeel georganiseerd, zijn cruciaal voor het ontdekken en ontwikkelen van talent. Zij kunnen deze rol echter alleen optimaal vervullen wanneer zij onderdeel zijn van een samenhangend netwerk van aanbieders en ondersteuners waarin talent zich kan ontwikkelen en doorstromen. Talent ontstaat niet door vroege selectie of een smalle focus op excellentie, maar door veel mensen de ruimte te geven om te maken, te ontdekken en zich te verbinden. Een sterke en toegankelijke basis van actieve beoefenaars is daarmee een essentiële voorwaarde voor kwaliteit en ontwikkeling. Hoe meer mensen zich uitgenodigd voelen om mee te doen, hoe groter de kans dat talent zich op verschillende manieren kan ontwikkelen en doorstromen. Talentontwikkeling is dus geen lineair traject naar de top, maar een samenhangend ecosysteem waarin participatie, ontmoeting en groei elkaar versterken. Zowel binnen de formeel georganiseerde amateurkunst als binnen het informele circuit. Provinciale ondersteuning speelt een sleutelrol door die brede basis^[7] te faciliteren en duurzame ontwikkelroutes mogelijk te maken.

Huidige situatie en probleemanalyse

Binnen de huidige VLIAK- projecten *Samen sterker* en *Collabs* zien we regionale verschillen in het ondersteuningsaanbod en de beschikbaarheid van aanbod, begeleiding, zichtbaarheid en doorstroommogelijkheden. Veel gemeenten kampen met een tekort aan geschikte oefen-, experimenteer- en presentatieruimten, terwijl deze plekken essentieel zijn voor het ontwikkelen van artistieke vaardigheden en het opdoen van praktijkervaring. Tegelijkertijd zijn talentroutes beperkt zichtbaar en er is nog weinig samenhang of structurele samenwerking tussen aanbieders en ondersteuners van talentontwikkeling als urban coaches, centra voor de kunst en andere culturele organisaties, amateurkunstgroepen (formeel en informeel georganiseerd) en maatschappelijke partners, zoals buurthuizen en jongerencentra.

Met name voor de informeel georganiseerde amateurkunstgroepen vormen mogelijkmakers (urban coaches, begeleiders en gidsen) een sleutelrol in het toegankelijk maken van talentontwikkeling. Maar hun positie is vaak kwetsbaar en kenmerkt zich door beperkte continuïteit, onvoldoende financiële zekerheid en een gebrek aan structurele ondersteuning.

Denktanksessies en gesprekken in het lopende project *Plein C Collabs* (VLIAK 2025) laten zien dat er daarnaast een sterke behoefte is aan gelijkwaardige samenwerking tussen culturele instellingen en urban coaches. Belangrijke uitdagingen hierbij zijn het opbouwen van wederzijds vertrouwen en het ontwikkelen van een gezamenlijke taal tussen instellingen en de mogelijkmakers.

[6] In dit thema werken we interprovinciaal samen in het Team jongerencultuur en talentontwikkeling. De beschrijving van deze samenwerking is te lezen in de bijlagen.

[7] Er wordt aangesloten bij de 'brede basis' uit de piramide van talentontwikkeling. Zie bijlage voor de Priamide van Talentontwikkeling.

Gewenste situatie

In 2029 vindt talentontwikkeling in Noord-Holland plaats in een samenhangend ecosysteem waarin beoefenaars zich kunnen ontwikkelen en doorstromen, ongeacht waar zij beginnen. De verschillende schakels in de keten zijn beter op elkaar afgestemd en maken zichtbaar waar kansen en knelpunten liggen. De rol van mogelijkmakers en urban coaches is hierin verankerd en gemeenten kunnen gericht sturen op ondersteuning van talentontwikkeling.

Aanpak

Plein C kiest in deze programmalijn voor een tweedelijns, samenhangende aanpak met vier onderling verbonden interventies:

1. Inzicht in talentroutes als input voor beleid en ondersteuningsinfrastructuur

Plein C brengt bestaande talentontwikkelingsroutes en initiatieven regionaal in kaart, waaronder trajecten zoals Kunstbende, YUSU^[8], het Regionaal Talentcentrum IJmond en initiatieven bij maatschappelijke partners zoals jongerencentra. Deze analyse richt zich op werkzame elementen, hiaten en regionale verschillen, met expliciete aandacht voor het perspectief van de beoefenaar. De inzichten vormen de basis voor gerichte kennisdeling richting gemeenten, cultuurverbinders en het veld.

2. Provinciale regietafels urban coaches als motor voor ontwikkeling

De bestaande denktank uit *Plein C Collabs* (VLIAK 2025) wordt doorontwikkeld tot een structurele regietafel met urban coaches en mogelijkmakers. Aan deze regietafel worden behoeften, knelpunten en oplossingsrichtingen opgehaald en vertaald naar een visie op gewenste ondersteuning. Van hieruit worden tools, masterclasses en trainingen ontwikkeld die voorzien in de vraag en die daarmee passende ondersteuning bieden. Hiermee borgt Plein C dat de ontwikkeling van ondersteuning vraaggestuurd en co-creatief plaatsvindt.

3. Netwerkvorming en gelijkwaardige samenwerking

Samen met urban coaches organiseert Plein C netwerkevents voor en door het brede amateurkunstveld, gericht op ontmoeting, kennisdeling en het versterken van onderlinge netwerken. Door culturele instellingen en gemeenten hierbij te betrekken, wordt gewerkt aan wederzijds vertrouwen, een gedeelde taal en samenwerking tussen formele en informele spelers.

4. Kennisdeling en beleidsvertaling

De opbrengsten uit analyses, regietafels en netwerken worden vertaald naar toegankelijke kennisproducten, zoals een best practice dossier en een rapportage van regionale inzichten. Deze worden actief gedeeld via bijeenkomsten, CO-Talks en publicaties, zodat gemeenten en ondersteuners concrete handvatten krijgen om talentontwikkeling duurzaam te versterken.

[8] YUSU is een cultureel jongerenproject in Noord-Holland Noord, opgezet door Jong Beleggen en [OOK MIJN PLEK](#) om lokaal talent (muziek, film, kunst, foto) een podium te bieden in 17 gemeenten. Het biedt begeleiding, een documentaireserie en toert met een festival door de regio.

Doelen en SMART-opbrengsten

Dit vertaalt zich in de volgende doelen en resultaten:

	DOEL	SMART
1.	Er is inzicht in de verschillende talentontwikkelingsroutes van jonge beoefenaars in Noord-Holland en in de hiaten in de huidige ondersteuning.	Rapportage over de talentontwikkelingsroutes en status van ondersteuning voor talentontwikkeling in alle bestuurlijke regio's.
2.	Talentontwikkeling is beter verbonden met lokale ondersteuning en maatschappelijke partners zoals jongerencentra en buurthuizen.	Minimaal zes regionale netwerkbijeenkomsten cultuurparticipatie georganiseerd, gericht op uitwisseling en kennisdeling rond talentontwikkeling, voor beleidsmakers van gemeenten, cultuurverbinders en culturele instellingen, met gemiddeld 30 deelnemers per bijeenkomst.
3.	Mogelijkmakers en urban coaches beschikken over duurzame netwerken en passende ondersteuning.	Minimaal vier bijeenkomsten van de regietafel urban coaches, gericht op het ophalen en terugkoppelen van behoeften en initiatieven, met gemiddeld 12 deelnemers per bijeenkomst.
		Minimaal vier masterclasses voor urban coaches gericht op deskundigheidsbevordering en professionalisering.
4.	Urban coaches of mogelijkmakers zijn lokaal zichtbaar en fungeren als (gelijkwaardige) samenwerkingspartner voor culturele instellingen.	Vier netwerkevents voor en door urban coaches gericht op kennismaking en uitwisseling tussen urban coaches, culturele instellingen, cultuurverbinders en voor beleidsmakers van gemeenten, met gemiddeld 60 deelnemers per bijeenkomst vanuit de verschillende doelgroepen.
5.	Gemeenten beschikken over concrete handvatten om talentontwikkeling te ondersteunen (ook op het gebied van locaties) en hebben zicht op de behoeften aan ondersteuning van urban coaches.	Een best practice dossier met de succesfactoren, werkzame elementen en valkuilen voor de ondersteuning van talentontwikkeling. Hierin komt ook het faciliteren van broedplaatsen, pop-up meeting spaces en andere mogelijke locaties voor talentontwikkeling aan bod.
		Minimaal twee online CO-Talks (webinars) over talentontwikkeling met inzichten over kansen en knelpunten in de keten van talentontwikkeling, gebaseerd op analyse en praktijkervaring. De talks zijn gericht op cultuurverbinders, gemeentelijke beleidsmakers en culturele organisaties, met gemiddeld twaalf deelnemers per sessie.

2.2 Programmalijn 2: toekomstbestendige en vitale amateurkunstsector (relevant aanbod)^[9]

Deze lijn richt zich op het versterken van bestaande amateurkunstgroepen. Zij staan onder druk door gebrek aan (structurele) financiering, problemen met het werven en behouden van vrijwilligers en veranderende behoeften van beoefenaars. Deskundigheid wordt bevordert door praktisch, toepasbaar trainingsaanbod te combineren met lange termijn ontwikkeling (zoals de culturele codes). Dit houdt de sector vitaal en toekomstbestendig.

Huidige situatie en probleemanalyse

Ruim een derde van de formeel georganiseerde amateurkunstgroepen heeft het moeilijk^[10]. Ze ervaren uitdagingen bij onder andere het werven en behouden van vrijwilligers, het implementeren van de drie culturele codes^[11] en het meebewegen met de veranderingen in de maatschappij. Om de sector toekomstbestending te maken en te ondersteunen bieden we momenteel in samenwerking met lokale partners trainingen, netwerkbijeenkomsten en individuele coaching voor amateurkunstgroepen aan. Dit aanbod wordt structureel gemonitord en geëvalueerd, onder meer via deelnemersenquêtes, evaluatiegesprekken met organisatoren en een klankbordgroep. Uit deze monitoring komt een consistent beeld naar voren: amateurkunstverenigingen worstelen met complexe wet- en regelgeving, financiële uitdagingen en vraagstukken rondom continuïteit. Daarnaast worden zaken als visievorming, artistieke vernieuwing en de toepassing van de culturele codes door veel besturen als groot en abstract ervaren. In de dagelijkse praktijk krijgt het uitvoeren van het vrijwilligerswerk prioriteit, waardoor strategische ontwikkeling onder druk staat.

Gewenste situatie

In 2029 sluit de ondersteuning van amateurkunst beter aan op de diversiteit en dynamiek van de praktijk. Ondersteuning is niet langer versnipperd of generiek, maar afgestemd op de behoeften van amateurkunstgroepen. Hierdoor zijn amateurkunstgroepen beter in staat om zich duurzaam te organiseren, te ontwikkelen en te vernieuwen.

Aanpak

Plein C kiest voor een versterkende tweedelijnsaanpak met vier samenhangende interventies:

1. Praktische ondersteuning als ingang

Plein C zet in op een herkenbare mix van trainingen en advies op maat, gericht op actuele vraagstukken van amateurkunstgroepen. Deze ondersteuning is praktisch, inclusief en direct toepasbaar.

2. Van korte termijn vragen naar langetermijnontwikkeling

Naast praktische ondersteuning begeleidt Plein C groepen bij visievorming en de toepassing van de culturele codes. Door deze thema's te vertalen naar concrete stappen en voorbeelden, worden ze behapbaar en relevant voor de dagelijkse praktijk.

3. Versterking van eerstelijns-ondersteuning via leernetwerken

Als tweedelijnsorganisatie richt Plein C zich expliciet op het versterken van eerstelijns-ondersteuners in cultuur, sport en welzijn. Hoewel sport- en amateurkunstverenigingen en vrijwilligersorganisaties vanuit welzijn dezelfde problemen ervaren rondom bijvoorbeeld financiering en ledenwerving, is er nog weinig samenwerking en samenhang.

[9] In dit thema werken we interprovinciaal samen in het Team relevant aanbod. De beschrijving van deze samenwerking is te lezen in de bijlagen.

[10] Verenigingsmonitor LKCA

[11] Zie de begrippenlijst in de bijlage voor een toelichting.

Samen met Vrijwilligerspunt Westfriesland ontwikkelt Plein C een overdraagbare methodiek voor domeinoverstijgende leernetwerken, die in meerdere regio's wordt toegepast.

4. Provinciale kennisdeling en netwerkvorming

Via de provinciale netwerkbijeenkomst Plein C Connects cultuurparticipatie brengt Plein C beleidsmakers, urban coaches, cultuurverbinders, centra voor de kunsten en cultuurprofessionals samen rond actuele vraagstukken. Ook worden de opbrengsten uit trainingen en leernetwerken gebundeld in kennisproducten, waaronder een handreiking culturele codes die provinciaal in trainingen en netwerkbijeenkomsten worden gedeeld.

Doelen en SMART-opbrengsten

Dit vertaalt zich in de volgende doelen en resultaten:

	DOEL	SMART
1.	Amateurkunstverenigingen zijn vitaal en toekomst-bestendig. Zij zijn beter toegerust om te anticiperen op veranderingen en risico's, waaronder wet- en regelgeving, financiering en continuïteit.	Minimaal acht onlinetrainingen voor amateurkunstgroepen, met praktische hand-outs per editie met gemiddeld 20 deelnemers per training.
		Minimaal acht fysieke trainingen op locatie voor amateurkunstgroepen met gemiddeld 12 deelnemers per training.
		20 individuele begeleidingstrajecten door experts aan amateurkunstgroepen.
2.	Strategische opgaven zoals visievorming, artistieke vernieuwing en de toepassing van de culturele codes, zijn vertaald naar concrete en werkbare handvatten voor de praktijk.	Up-to-date online kennisdossiers over o.a. financiering, ledenwerving en handreiking culturele codes, bruikbaar voor amateurkunstgroepen en haar ondersteuners, zoals cultuurverbinders en centra voor de kunsten.
3.	Er is meer regionale samenhang en domein-overstijgende samenwerking in ondersteuning van amateurkunstgroepen.	In vier regio's zijn domeinoverstijgende leernetwerken Besturen in Beweging opgericht, met duidelijke leerdoelen en overdraagbare werkvorm met gemiddeld 20 deelnemers per leernetwerk.
4.	Ondersteuners en beleids-makers zijn goed op de hoogte van actuele ontwikkelingen en uitdagingen binnen de amateurkunst en hebben kennis over welke ondersteuning voor de amateurkunst werkt.	Twee provinciale netwerkbijeenkomsten 'Plein C Connects Cultuurparticipatie' met gemiddeld 120 deelnemers per netwerkbijeenkomst.

2.3 Programmalijn 3: Cultuurverbinders ^[12]

Cultuurverbinders spelen een belangrijke rol in zowel het vertalen van beleidsdoelen naar wat er in de praktijk gebeurt als in het ophalen van de behoeften van de beoefenaars. In veel gemeenten is die rol nog niet stevig genoeg verankerd. Door te investeren in hun vakmanschap, onderlinge uitwisseling en zichtbaarheid zetten we binnen deze programmalijn in op het structureel versterken van hun positie, zodat zij enerzijds meer verbindend kunnen opereren en anderzijds actief kunnen meedenken en meewerken aan de ontwikkeling van lokaal en regionaal beleid.

Huidige situatie en probleemanalyse

De ondersteuning van amateurkunst in Noord-Holland is sterk afhankelijk van individuele inzet, lokale keuzes en tijdelijke middelen. Cultuurverbinders spelen een sleutelrol door verbinding te leggen tussen beoefenaars, aanbod, partners en beleid. Tegelijkertijd verschilt hun rol per gemeente, is hun positionering niet altijd helder en ontbreekt structurele kennisuitwisseling. Dit leidt tot kwaliteitsverschillen, versnippering en beperkte beleidssturing. In een provincie met grote verschillen tussen gemeenten is het daarom essentieel dat cultuurverbinders elkaar vinden, van elkaar leren en inzicht hebben in wat werkt. Programmalijn drie is daarmee een randvoorwaarde voor een goed functionerende infrastructuur.

Hoewel cultuurverbinders elkaar via platformbijeenkomsten ontmoeten die door Plein C worden georganiseerd vanuit het lopende VLIAK-project, ontbreekt structurele samenwerking. De bijeenkomsten voorzien in behoefte aan inspiratie, netwerkvorming en kennisdeling maar de groeiende diversiteit in rollen en taken vraagt om meer verdieping. Er is behoefte aan uitwisseling die direct aansluit op vragen uit de praktijk, evenals aan een gedeelde taal en werkwijze.

Ook gemeenten vragen om betere onderbouwing van de opdracht en beoogde impact van cultuurverbinders. Uit VLIAK 2025 blijkt dat gemeenten behoefte hebben aan concrete voorbeelden van wat werkt, om beleid aan te scherpen. Heldere casussen en best practices helpen bij het maken van (beleids)keuzes, het duiden van resultaten en het zichtbaar maken van waarde. Dit vergroot het vertrouwen in de rol van cultuurverbinders en versterkt hun positie en daarmee de impact in de praktijk.

Gewenste situatie

In 2029 is de inzet van cultuurverbinders minder afhankelijk van individuele invulling en sterker ingebed in een gezamenlijke werkwijze. Cultuurverbinders zijn goed geïnformeerd en onderling verbonden. Hierdoor ontstaat samenhang en kwaliteit in de ondersteuning van amateurkunst. Gemeenten beschikken over handvatten om de functie cultuurverbinder passend te kunnen invullen.

Aanpak

Plein C kiest in deze programmalijn expliciet voor een tweedelijns, structurele aanpak die bestaat uit vier samenhangende onderdelen:

1. Van losse bijeenkomsten naar structurele leernetwerken

Plein C ontwikkelt de bestaande platformbijeenkomsten door tot leernetwerken voor cultuurverbinders, georganiseerd in twee clusters (Noord-Holland-Noord en Noord-Holland-Zuid). In deze netwerken staat intervisie, praktijkuitwisseling en professionalisering centraal, gebaseerd op vragen uit de dagelijkse praktijk. Dit brengt continuïteit, verdieping en een gedeelde taal.

[12] In dit thema werken we interprovinciaal samen in het Team cultuurcoaches. De beschrijving van deze samenwerking is te lezen in de bijlagen.

2. Regietafels als motor voor vraaggestuurde ontwikkeling

Plein C organiseert regietafels met cultuurverbinders om structureel behoeften, knelpunten en oplossingsrichtingen uit de praktijk op te halen. De regietafels vormen het inhoudelijk kompas voor de programmalijn en voorkomen aanbodgestuurd werken. Hiermee borgt Plein C dat ondersteuning aansluit op wat daadwerkelijk nodig is in gemeenten.

3. Kennisdossiers voor toepassing in beleid en praktijk

De opbrengsten uit leernetwerken en regietafels worden vertaald naar toegankelijke kennisdossiers met onder meer best practices, en leerpunten. Dit biedt concrete handvatten voor praktijk en beleid. Deze dossiers worden actief gedeeld en besproken via CO-Talks en andere contactmomenten, zodat kennis kan worden toegepast door cultuurverbinders en beleidsmakers.

4. Tweerichtingsverbinding tussen praktijk en beleid

Plein C vervult een duidelijke schakelfunctie doordat zij signalen en ervaringen uit Noord-Holland actief inbrengt in de landelijke netwerken. Tegelijkertijd worden landelijke ontwikkelingen door Plein C vertaald naar de gemeentelijke praktijk. Deze aanpak versterkt de positie van cultuurverbinders en biedt gemeenten concrete handvatten om gericht te sturen op de ondersteuning van amateurkunst.

Door deze werkwijze worden lokale infrastructuren minder afhankelijk van individuele personen maar onderdeel van structureel beleid. Dit zorgt voor meer samenhang en kwaliteit in de ondersteuning van amateurkunst. Gemeenten krijgen hierdoor beter inzicht in de verschillende rollen, effecten en de meerwaarde van cultuurverbinders, wat leidt tot een groeiend vertrouwen in en een grotere impact.

Doelen en SMART-opbrengsten

Dit vertaalt zich in de volgende doelen en resultaten:

	DOEL	SMART
1.	Cultuurverbinders beschikken over een stevig netwerk en een gedeelde kennisbasis.	Binnen de looptijd worden per cluster (Noord-Holland Noord en -Noord-Holland Zuid) zes bijeenkomsten van het leernetwerk cultuurverbinders georganiseerd, met gemiddeld vijftien deelnemers per bijeenkomst.
2.	Er is meer inzicht in de functies van cultuurverbinders in de diverse gemeenten in Noord-Holland.	Er vinden jaarlijks minimaal twee regietafels voor cultuurverbinders plaats, of een gelijkwaardig ophaal- en terugkoppelmoment, met gemiddeld twaalf deelnemers per bijeenkomst.
3.	Er is meer inzicht in de verschillende rollen van cultuurverbinders en de effecten ervan op de ondersteuningsinfrastructuur van de amateurkunst.	Er wordt één provinciaal overzicht opgeleverd van de verschillende rollen en de impact van cultuurverbinders in Noord-Holland, inclusief werkzame elementen
4.	Gemeenten kunnen gericht sturen op duurzame ondersteuning van amateurkunst door cultuurverbinders.	Er wordt een blauwdruk cultuurverbinders ontwikkeld binnen het samenwerkingsverband van de Raad van Twaalf met daarin de effecten en impact van de functie van cultuurverbinder op de amateurkunst en talentontwikkeling ^[13] .
		Er worden vier CO-Talks (webinars) georganiseerd voor gemeentelijke beleidsmakers, gekoppeld aan actuele ontwikkelingen en gepubliceerde onderzoeksrapportages en de blauwdruk. Met gemiddeld twaalf deelnemers per webinar.

[13] Zie hiervoor de beschrijving in de bijlage van het hoofdstuk Cultuurcoaches.

2.4 Programmalijn 4: infrastructuur informeel georganiseerde groepen^[14]

Steeds meer amateurkunst is informeel georganiseerd en vindt buiten klassieke verenigingen plaats. Passende ondersteuning en beleidsverankering ontbreekt. Deze programmalijn ontwikkelt kennis, tools en methodieken om deze informeel georganiseerde groepen structureel onderdeel te maken van de ondersteuningsinfrastructuur en het gemeentelijk beleid.

Huidige situatie en probleemanalyse

Informeel georganiseerde amateurkunst maakt een groeiend en divers deel uit van de amateurkunstsector. Steeds meer beoefenaars organiseren zich buiten traditionele verenigingsstructuren, bijvoorbeeld in losse groepen, collectieven, online communities of tijdelijke samenwerkingen. Deze vormen zijn vaak flexibel, laagdrempelig en sterk verbonden met de leefwereld van de deelnemers, maar blijven binnen bestaand beleid en ondersteuningsstructuren vaak onderbelicht. Doordat zij minder zichtbaar zijn en niet altijd aansluiten bij bestaande 'taal' en werkwijzen van gemeenten en ondersteuners, is passende ondersteuning niet vanzelfsprekend, terwijl juist deze praktijken een belangrijke bijdrage leveren aan cultuurparticipatie, talentontwikkeling en inclusie. In *Plein C Collabs* (VLIAK 2025) is gewerkt aan de ondersteuning van The Culture, maar informeel georganiseerde groepen zijn breder dan dit domein, en omvatten bijvoorbeeld muziekbandjes en online fora rondom manga tekenen.

Deze groepen worden nu nog onvoldoende bereikt en ondersteund binnen bestaand beleid en ondersteuningsstructuren. Daarnaast staan fysieke plekken voor ontmoeting en ontwikkeling onder druk, terwijl juist het bij elkaar komen en uitwisselen van belang is voor zowel de groei in talentontwikkeling als het welzijn en het gevoel van verbondenheid. Tot slot ontbreekt het aan samenhangende data en inzichten over welke impact informeel georganiseerde groepen hebben op talentontwikkeling (zowel offline als online) en welke ondersteuning zij nodig hebben.

Kortom, zonder gerichte infrastructuur blijft ondersteuning ad hoc, persoonsafhankelijk en ongelijk verdeeld. Om samenhang en samenwerking te creëren, is het van belang om informeel georganiseerde amateurkunstgroepen in beeld te hebben en structureel onderdeel te maken van de ondersteuningsinfrastructuur en het gemeentelijk beleid.

Gewenste situatie

In 2029 maken informeel georganiseerde amateurkunstgroepen zichtbaar, erkend en structureel deel uit van de bestaande infrastructuur in Noord-Holland. Gemeenten en andere ondersteuners beschikken over concrete tools en taal om de informele groepen te ondersteunen. Er is inzicht in wat zij nodig hebben. Zo is beleid ondersteunend aan een inclusieve infrastructuur en wordt ondersteuning minder persoonsafhankelijk en beter overdraagbaar: beleid en praktijk sluiten aan bij de realiteit van hedendaagse cultuurbeoefening.

Aanpak

Met programmalijn vier verkleinen we de kloof tussen de informele praktijk en formele ondersteuning en wordt de rol van cultuurverbinders structureel benut om te bouwen aan een solide infrastructuur voor alle amateurkunst. In deze programmalijn werken we aan de hand van vier samenhangende stappen:

[14] Plein C neemt deel aan het thema "Individuele beoefening & Beoefening in groepsverband (informeel)" met Huis voor de Kunsten Limburg als penvoerder. De omschrijving van onze gezamenlijke inzet op inhoud en financiën bevindt zich in de bijlage.

1. Onderzoek als basis voor handelen

Plein C vergroot de kennis over informeel georganiseerde amateurkunst in Noord-Holland door gericht onderzoek, gekoppeld aan pilots en een regietafel met informele groepen. Opgedane kennis wordt op verschillende manieren overdraagbaar gemaakt zodat gemeenten en cultuurverbinders de geleerde lessen en beschikbare gegevens direct kunnen inzetten.

2. Ontwikkeling van concrete tools met informeel georganiseerde groepen

De opbrengsten uit onderzoek en pilots worden vertaald naar praktische instrumenten. Zowel tools als een routekaart voor ondersteuning van informele groepen, als methodieken en kennisdossiers, bedoeld voor direct gebruik door informeel georganiseerde groepen, cultuurverbinders en van toepassing in gemeentelijk beleid. Deze worden ontwikkeld samen met informeel georganiseerde groepen aan de regietafels. Ook wordt er al ondersteuning op maat geboden door experts afkomstig uit informeel georganiseerde groepen.

3. Actieve kennisdeling met cultuurverbinders en informeel georganiseerde groepen

Plein C deelt de opgedane kennis actief met cultuurverbinders, gemeenten en culturele instellingen via leernetwerken en regietafels. Uitwisseling via CO-Talks en netwerk-bijeenkomsten, gericht op duiding en gezamenlijke interpretatie van behoeften. Hiermee zorgt Plein C ervoor dat het veld kan werken vanuit gelijkwaardigheid, gedeelde inzichten en een gezamenlijke taal.

4. Verankering in beleid én ondersteuningspraktijk

Door inzicht, kennis en een gezamenlijke aanpak in te zetten bij het toegankelijk maken van lokale ondersteuningsstructuren helpen we gemeenten onderbouwde beleidskeuzes te maken over informele cultuurbeoefening. Zo wordt de ondersteuning van informele groepen structureel onderdeel van de lokale infrastructuur, in plaats van een tijdelijke uitzondering.

Doelen en SMART-opbrengsten

Dit vertaalt zich in de volgende resultaten:

	DOEL	SMART
1.	Gemeenten en ondersteuners beschikken over werkbare tools voor het ondersteunen van informeel georganiseerde amateurkunstgroepen.	Er worden twee pilots uitgevoerd in Noord-Holland gericht op ondersteuning van informeel georganiseerde amateurkunstpraktijken, inhoudelijk aansluitend op de interprovinciale aanpak. In de pilots nemen minimaal twee informele groepen per pilot deel. Plein C onderzoekt welke ondersteuning werkt en passend is in de praktijk o.b.v. hulpvragen van informeel georganiseerde groepen.
		Er worden minimaal twee CO-Talks georganiseerd voor beleidsmakers en ondersteuners met als doel kennisdeling.
2.	De opgedane kennis is overdraagbaar en toepasbaar, zowel binnen als buiten Noord-Holland.	Er wordt een routekaart of set praktische tools ontwikkeld voor beleidsmakers en ondersteuners (cultuurverbinders en centra voor de kunst) gericht op concrete toepassing in beleid en praktijk.
		Er wordt een eindpublicatie of kennisproduct opgeleverd waarin de werkzame elementen en randvoorwaarden van ondersteuning helder zijn beschreven
3.	Er is een gedeeld beeld van de benodigde infrastructuur: wat is waar nodig en waarom.	Er worden minimaal vier regietafels georganiseerd met beoefenaars vanuit informele groepen, waarin wordt verkend welke behoefte aan ondersteuning er nodig is, welke uitdagingen er liggen en hoe beleid hier op kan aansluiten.
		Er worden minimaal zes regionale netwerkbijeenkomsten georganiseerd waarin de opbrengsten van de pilots worden gedeeld met het veld, met gemiddeld 25 deelnemers per bijeenkomst.
4.	Passende ondersteuning voor informeel georganiseerde groepen.	Er wordt een expert pool opgezet die informeel georganiseerde groepen advies op maat biedt. Bestaande lokale ondersteuning wordt actief gecommuniceerd binnen het netwerk van informeel georganiseerde groepen.

3.

EFFECTEN, KERNAMBITIES EN KENNISDELING

3.1 Effecten

De aanpak uit dit plan draagt bij aan relevantie, nabijheid en toegankelijkheid van ondersteuning voor amateurkunstbeoefening in Noord-Holland.

Relevant

Structureel samen is relevant voor de sector doordat kennisdeling, netwerkvorming en ondersteuning gericht aansluiten op de vragen en behoeften die leven bij cultuurbeoefenaars, cultuurverbinders, gemeenten en andere ondersteuners in de dagelijkse praktijk. De vier programma lijnen sluiten nauw aan bij wat er in de praktijk leeft. Door actief te luisteren naar signalen uit het veld vormen ervaringen, dilemma's en ontwikkelbehoeften ons vertrekpunt voor het ontwikkelen van tools, methodieken en bijeenkomsten. Hierdoor is de ondersteuning direct bruikbaar in de dagelijkse praktijk van cultuurverbinders, beleidsmakers en samenwerkingspartners. We toetsen dit doorlopend door het veld te vragen in hoeverre de geboden kennis en tools aansluiten bij hun werk en daadwerkelijk toepasbaar zijn.

Nabijheid

De nabijheid van ondersteuning wordt versterkt door het verder uitbouwen en verstevigen van regionale netwerken en ondersteuningsroutes. Door cultuurverbinders en andere professionals uit verschillende gemeenten regelmatig samen te brengen in leernetwerken, regietafels en thematische ontmoetingen, ontstaat een structurele regionale infrastructuur. Deze netwerken functioneren als laagdrempelige ontmoetingsplekken waar kennis wordt gedeeld, praktijkervaringen worden uitgewisseld en gezamenlijke oplossingen worden verkend. Spelers in het veld kunnen elkaar hierdoor sneller vinden en versterken. Tegelijkertijd draagt deze aanpak bij aan de nabijheid van passend aanbod voor cultuurbeoefenaars, doordat de inzichten uit deze netwerken worden benut bij de ontwikkeling van trainingen en netwerkbijeenkomsten die aansluiten bij de behoeften van amateurkunstgroepen. Dit blijkt onder andere uit het gebruik en de groei van regionale netwerken, en uit het feit dat professionals elkaar vaker weten te vinden voor samenwerking en kennisuitwisseling.

Toegankelijkheid

De toegankelijkheid van het project blijkt uit de wijze waarop Plein C haar aanbod, zoals trainingen, kennisdossiers, bijeenkomsten en praktische handreikingen, laagdrempelig aanbiedt. We zorgen ervoor dat onze communicatie aansluit bij de te bereiken doelgroep. Hierdoor kan iedereen die zich bezighoudt met amateurkunst zonder belemmeringen gebruikmaken van de beschikbare kennis en ondersteuning, ongeacht de mate van organisatie of ervaring. Dit kunnen we terugzien in het bereik van alle verschillende doelgroepen en in de interesse van zowel formeel als informeel georganiseerde groepen, beleidsmakers, instellingen en urban coaches voor onze kennisproducten en bijeenkomsten.

Op deze manier draagt Plein C bij aan een samenhangend en toekomstbestendig ondersteuningssysteem waarin amateurkunstbeoefenaars centraal staan. De voortgang op deze effecten wordt gemonitord via evaluaties van bijeenkomsten, terugkoppeling uit leernetwerken en regietafels, en het gebruik van ontwikkelde kennisproducten en tools.

3.2 Kernambities

Met dit plan dragen we zichtbaar bij aan meerdere kernambities uit de Actieagenda Amateurkunstondersteuning 2025. In de VLIAK-periode- 2027-2029 bouwen we voort op de kernambities één tot en met vier, met een samenhangende inzet binnen onze programmalijnen.

1. **Het aanbod van en voor cultuurbeoefening in de vrije tijd is toegankelijk, inclusief en veilig en stimuleert talentontwikkeling.** Hier dragen we binnen de programmalijnen talent-ontwikkeling en toekomstbestendige en vitale amateurkunstsector aan bij.
2. **Cultuurbeoefening in alle diversiteit is zichtbaar en wordt gewaardeerd.** Onze focus ligt hierbij op het zichtbaar maken van informeel georganiseerde groepen en het vergroten van vertrouwen en erkenning voor aanbieders en mogelijkmakers, met name binnen de programmalijn talentontwikkeling en infrastructuur informeel georganiseerde groepen.
3. **Amateurkunstgroepen zijn vitaal en toekomstbestendig, in alle vormen van cultuurbeoefening in groepsverband.** De programmalijn toekomstbestendige en vitale amateurkunstsector beschrijft de activiteiten, waaronder trainingen en inzet van een expertpool, die hieraan bijdragen.
4. **Amateurkunstgroepen kennen hun waarde in de samenleving en kunnen deze inzetten.** Doordat barrières verdwijnen ontstaan er meer verbindingen met ander domeinen. Dit gebeurt binnen de programmalijn Toekomstbestendige en vitale amateurkunstsector, met name via trainingen die praktische vraagstukken verbinden aan visievorming en aan de toepassing van de culturele codes.

Als leidraad nemen we daarnaast de hoofddoelen uit de Bestuurlijke Afspraken Cultuurbeoefening 2025-2029 mee: Sterk ecosysteem, beoefenaar centraal en maatschappelijke verbinding.

3.3 Kennisdeling

Kennisdeling vormt een integraal onderdeel van de aanpak van Plein C. Als tweedelijns ondersteuner van amateurkunst in Noord-Holland is het onze kerntaak om kennis en praktijkinzichten actief te verzamelen, te benutten en te delen. De opbrengsten van regietafels, pilots en onderzoek worden vertaald naar concrete activiteiten en producten die cultuurverbinders en gemeenten direct versterken. Deze inzichten delen we actief binnen onze netwerken, zodat kennis daadwerkelijk duurzaam bijdraagt aan een sterkere ondersteuningspraktijk.

Tijdens CO-Talks bieden we concrete hand-outs en praktische tools aan die direct toepasbaar zijn in de dagelijkse werkpraktijk. Via thematische bijeenkomsten en de provinciale netwerkdagen Plein C Connects Cultuurparticipatie brengen we professionals samen rondom actuele vraagstukken en stimuleren we gezamenlijk leren en uitwisseling. Daarnaast ontwikkelen we kennisdossiers en formats die cultuurverbinders en beleidsmakers kunnen inzetten bij hun eigen vraagstukken en beleidsontwikkeling.

Ook op landelijk en interprovinciaal niveau faciliteert Plein C kennisdeling, onder meer via de NOA^[15], de Raad van Twaalf en samenwerkingsverbanden binnen de VLIAK. Op deze manier worden successen en geleerde lessen breder verspreid en benut. Zo maken we kennisdeling tot een doorlopend, verbindend en effectief onderdeel van ons werk.

[15] Nationaal Ontwikkeltraject Amateurkunst van het LKCA

4.

ORGANISATORISCHE KWALITEIT

4.1 Aanpak en planning

Met *Structureel samen* werkt Plein C nadrukkelijk in aanvulling op de bestaande provinciale en lokale infrastructuur en in nauwe samenwerking met strategische partners. Het project is een volgende stap in een meerjarige beweging waarin Plein C, samen met gemeenten, Provincie Noord-Holland en het veld, bouwt aan een duurzame ondersteuningsstructuur voor amateurkunst en talentontwikkeling in Noord-Holland.

De programmalijnen binnen deze VLIAK bouwen grotendeels voort op de inzichten, samenwerkingen en netwerken die zijn ontwikkeld in eerdere projecten binnen de Revitalisering Amateurkunst en in de huidige VLIAK-periode. Hierdoor is de voorbereidingstijd voor de programmalijnen talentontwikkeling, toekomstbestendige en vitale amateurkunstsector en cultuurverbinders beperkt en kan Plein C snel en doelgericht starten. Tegelijkertijd biedt deze continuïteit ruimte om te verdiepen, te verbreden en kunnen we dat wat werkt structureel verankeren.

De maanden februari en mei 2027 staan in het teken van zorgvuldige voorbereiding en positionering. In deze fase worden regietafels ingericht, samenwerkingen met partners geformaliseerd en ontwikkelen we de onderzoeksopzet voor de pilots met informeel georganiseerde groepen. Uitvoering, reflectie en onderzoek lopen parallel. Via regietafels, evaluaties, netwerkbijeenkomsten en gesprekken met betrokkenen wordt continu opgehaald wat er speelt in het veld. Deze inzichten worden gedurende de looptijd doorlopend vertaald naar trainingen, CO Talks, kennisdossiers en thema's voor netwerkbijeenkomsten, zodat het aanbod actueel en praktijkgericht blijft.

Deze werkwijze sluit aan bij de tweedelijnsrol van Plein C, niet zelf uitvoeren in geboden waar het veld dat zelf kan, maar signaleren, verbinden, verdiepen en versterken, met ruimte voor bijsturing op basis van wat de praktijk vraagt.

Projectteam en organisatie

De uitvoering van *Structureel samen* ligt bij een projectteam bestaande uit een projectcoördinator en aanvullend te werven projectmedewerkers. Binnen Plein C zijn ondersteunende functies zoals marketing, onderzoek, productie en financiële ondersteuning binnen het team belegd, waardoor de inhoudelijke projectmedewerkers zich kunnen richten op regie, samenwerking en inhoudelijke ontwikkeling.

De uitvoering van trainingen en de productie van grotere bijeenkomsten wordt grotendeels verzorgd door externe professionals en experts, passend bij de inhoud en doelgroepen van de verschillende programmalijnen. De projectleider bewaakt de samenhang tussen de programmalijnen, stuurt op kwaliteit en voortgang en werkt daarbij nauw samen met Plein C, de Rv12, strategische partners en externe deskundigen. Op deze manier combineert Plein C interne continuïteit met externe expertise en flexibiliteit.

Fasering en activiteiten in Noord-Holland

In het activiteitenplan wordt de uitvoering in Noord-Holland voor het eerste projectjaar (1 april 2027 – 1 april 2028) uitgewerkt. Deze eerste fase staat in het teken van het verder opbouwen en versterken van netwerken, het uitvoeren van pilots en het verzamelen van gerichte inzichten. Daar waar mogelijk laten we activiteiten uit de regeling Fonds in de Regio en Cultureel Nederland in Kaart aansluiten bij dit project. Op het moment van schrijven van dit plan is er nog te weinig zicht op de inhoud van deze twee regelingen, om daar inhoudelijk op in te gaan.

De activiteiten vanaf april 2028 leggen we niet in detail vooraf vast, deze bepalen we op basis van de ervaringen, opbrengsten en leerpunten uit het eerste jaar. Deze fasering zorgt ervoor dat Plein C kan inspelen op ontwikkelingen in het veld, regionale verschillen en nieuwe vragen vanuit gemeenten, cultuurverbinders en makers.

Met deze aanpak borgt Plein C zowel continuïteit als wendbaarheid en draagt zij bij aan een lerende, toekomstbestendige ondersteuningsinfrastructuur voor amateurkunst in Noord-Holland.

'27	Talentontwikkeling	Toekomstbestendige en vitale amateurkunst	Cultuurverbinders	Informele groepen
Q1	Vorbereiding partners Samenstellen regietafel urban coaches	Ontwikkelen leernetwerk 'Besturen in Beweging'	Samenstellen regietafel cultuurverbinders	Open Call uitzetten informele groepen Samenstellen regietafel Vorbereiding onderzoeksopzet
Q2	Trainingen Vorbereiding onderzoeksopzet Regietafel 1 urban coaches	Plein C Connects Provinciale netwerkbijeenkomst 1 Trainingen op locatie Expertpool open	Leernetwerk cluster Noord en Zuid Regietafel 1 cultuurverbinders	Vorbereiding pilot Trainingen
Q3	CO Talk 1 beleid Rapportage succesfactoren samenwerking	Train-de-trainer Besturen in Beweging Regio 1	Training	Uitvoer pilot 1 + 2
Q4	Regietafel 2 urban coaches Regionale contactdag cultuur 1	Trainingen op locatie Train-de-trainer Besturen in Beweging Regio 2	Regietafel 2 cultuurverbinders CO Talk 2 beleid	Uitvoer pilot 1 + 2 Netwerkbijeenkomst Trainingen
'28				
Q1	Regionale contactdag cultuur 2 Regionale contactdag cultuur 3	Online training Training op locatie 3 Rapportage rolmodellen en effecten Training op locatie 4	Leernetwerk clusters Noord en Zuid Publicatie rollen cultuurverbinders CO Talk 3 beleid	Uitvoer pilot 1 + 2 Best practice dossier Trainingen

Tijdpad interprovinciale samenwerking

Note. Dit is onderdeel van alle aanvragen binnen hoofdstuk 3.

We kiezen voor het interprovinciale deel van deze aanvraag voor een looptijd van twee jaar. Op deze manier sluiten we aan op de huidige beleidsperiode 2025-2028 en zetten we de vervolgstappen vanaf 1 januari 2029 wanneer er meer helderheid is over het vervolg van de inzet op amateurkunst(ondersteuning) uit zowel het Rijk en de provincie(s).

Periode	Kopgroep Rv12 <i>Structurele groep met provinciale vertegenwoordigers</i>	Thematische afstemming <i>Samenkomst van inhoudelijke expertise uit de provincies</i>
Q1 2027	2x onlinebijeenkomst van 2 uur	7x onlinebijeenkomst van 2 uur (per thema 1)
Q2 2027	1x onlinebijeenkomst van 2 uur 1x fysieke bijeenkomst met zomerse afsluiting	7x onlinebijeenkomst van 2 uur (per thema 1)
Q3 2027	2x onlinebijeenkomst van 2 uur	7x onlinebijeenkomst van 2 uur (per thema 1)
Q4 2027	1x online bijeenkomst van 2 uur 1x fysieke bijeenkomst met feestelijke jaarafsluiting	7x onlinebijeenkomst van 2 uur (per thema 1)
Q1 2028	2x onlinebijeenkomst van 2 uur	7x onlinebijeenkomst van 2 uur (per thema 1)
Q2 2028	1x onlinebijeenkomst van 2 uur 1x fysieke bijeenkomst met zomerse afsluiting	7x onlinebijeenkomst van 2 uur (per thema 1)
Q3 2028	2x onlinebijeenkomst van 2 uur	7x onlinebijeenkomst van 2 uur (per thema 1)
Q4 2028	1x online bijeenkomst van 2 uur 1x fysieke bijeenkomst met feestelijke jaarafsluiting	7x onlinebijeenkomst van 2 uur (per thema 1)

Note. Bovenstaande planning is onder voorbehoud. We evalueren de waarde van alle samenkomsten en passen waar nodig aan als zaken efficiënter en beter kunnen worden ingericht.

4.2 Samenwerkingspartners

Dit project bestaat uit uiteenlopende samenwerkingen. Niet voor niets kozen we als titel *Structureel samen*. Alleen samen kunnen we de provincie versterken en cultuurdeelname overal en voor iedereen toegankelijk maken. Naast de eerder genoemde partijen of personen met wie we nauw samenwerken, gaan we samenwerkingsverbanden aan met een tweetal partners die strategische meerwaarde hebben: Hillyweird en Stichting Dynamic Arts. Beide partners dragen bij aan de uitvoering en het succes van de VLIAK-regeling. Ze zijn nauw verbonden met de doelgroepen binnen de verschillende programmalijnen en brengen de benodigde netwerken, praktijkkennis en strategische inzichten in. Hun betrokkenheid zorgt voor een goede aansluiting tussen praktische behoeften in het veld en de ondersteuning die Plein C wil realiseren.

Hillyweird is een informeel georganiseerde groep die zich richt op het DIY organiseren van concerten en festivals en op coaching van jong talent. Vanuit Hilversum bouwen zij aan een community van jonge makers en beschikken zij over een breed netwerk in Noord-Holland. Zij organiseren provinciebrede activiteiten voor deze scene.

Stichting Dynamic Arts is een culturele instelling met als doel een regionaal jongerenplatform te zijn voor kunst, cultuur en urban arts. De organisatie richt zich op talent empowerment, kunsteducatie en het versterken van regionale creatieve communities.

De rol van deze partners binnen het project bestaat uit de volgende samenhangende onderdelen:

Strategisch meedenken en koersbepaling

De partners fungeren als klankbord en strategisch adviseur. Zij leveren gerichte input voor het aanscherpen van de projectkoers en dragen bij aan de haalbaarheid en praktische toepasbaarheid van de activiteiten.

Deelname aan regietafels informele groepen

De partners nemen deel aan regietafels waarin beleid, ondersteuning en prioriteiten voor informele groepen en The Culture worden besproken. Hiermee wordt praktijkkennis structureel ingebracht in bestuurlijke en operationele besluitvorming.

Advisering over tools en methodieken

Partners adviseren ons bij de ontwikkeling van ondersteunende instrumenten, methodieken en werkwijzen. Hun kennis van de praktijk en de scene draagt bij aan het ontwerpen van relevante en gebruiksvriendelijke tools voor de doelgroep.

Inbrengen en activeren van netwerken

Via hun bestaande netwerken verbinden de partners andere informele groepen en relevante stakeholders aan het project. Dit versterkt de representativiteit, bevordert co-creatie en ondersteunt kennisdeling binnen Noord-Holland.

4.3 Culturele Codes

Plein C past de Governance Code Cultuur, Fair Practice Code en Code Diversiteit & Inclusie niet afzonderlijk of instrumenteel toe, maar als één samenhangend waardenkader. Samen geven deze codes richting aan keuzes, werkwijzen en samenwerkingen en vormen zij de basis voor een toekomstbestendige, inclusieve en lerende ondersteuningsstructuur voor de amateurkunst in Noord-Holland. In het VLIAK-plan worden de codes vertaald naar praktische ondersteuning, ontwikkelruimte en overdraagbare kennis, passend bij de diversiteit en dynamiek van de amateurkunstsector in Noord-Holland.

Governance Code Cultuur

De Governance Code Cultuur richt zich op goed bestuur en toezicht binnen culturele organisaties. Kernbegrippen zijn transparantie, rolzuiverheid, verantwoordingsplicht, checks and balances en lerend vermogen. Plein C hanteert de Governance Code Cultuur als basis voor haar organisatie-inrichting en projectuitvoering. In het plan komt dit tot uiting door:

- Een heldere tweedelijsrol: Plein C ondersteunt en versterkt het veld, maar neemt geen uitvoerende taken van lokale partijen over. In voorgaande projecten deden we dit deels nog wel, maar hierin willen we steviger een tweedelijsrol innemen;
- Duidelijke rolafspraken met samenwerkingspartners (zoals informele groepen, cultuurverbinders en andere instellingen);
- Structurele monitoring, reflectie en bijsturing via regietafels, evaluaties en jaarlijkse opbrengstenoverzichten;
- Transparante koppeling tussen inhoud, planning en begroting, waardoor verantwoording richting fondsen, provincie en partners inzichtelijk is.

Hiermee wordt governance niet alleen organisatorisch geborgd, maar ook inhoudelijk ingezet als voorwaarde voor een duurzame ondersteuningsinfrastructuur.

Fair Practice Code

De Fair Practice Code staat voor eerlijke, transparante en duurzame arbeidsvoorwaarden en samenwerking in de culturele sector. De code is gestoeld op vijf waarden: solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie. Binnen het plan past Plein C Fair Practice toe op een manier die aansluit bij de realiteit van amateurkunst en informele praktijken:

- Door gelijkwaardige samenwerking centraal te stellen, met expliciete aandacht voor machtsverhoudingen tussen instellingen, gemeenten, cultuurverbinders en (informele) makers;
- Door inzet op deskundigheidsbevordering en versterking van het handelingsvermogen van cultuurverbinders, urban coaches en mogelijkmakers;
- Door realistische verwachtingen te hanteren richting vrijwilligers en informele groepen, met praktische ondersteuning in plaats van normatieve eisen;
- Door Fair Practice te vertalen naar werkbare handvatten (zoals kennisdossiers, handreikingen en expertadvies), zodat de code toepasbaar wordt in de dagelijkse praktijk van verenigingen en informele initiatieven.

Fair Practice wordt hiermee benaderd als ontwikkelrichting, niet als afvinklijst.

Code Diversiteit & Inclusie

De Code Diversiteit & Inclusie (CD&I) stimuleert culturele organisaties om structureel te werken aan diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid, langs de vier P's: Programma, Publiek, Personeel en Partners. Diversiteit en inclusie vormen een inhoudelijk fundament onder het plan van Plein C:

- Het plan vertrekt vanuit een brede definitie van amateurkunst, inclusief informele groepen, jongerencultuur en makers die zichzelf niet als 'amateur' benoemen;
- Plein C werkt contextgevoelig: stedelijk én landelijk, formeel én informeel, traditioneel én eigentijds;
- Via regietafels, open calls en pilots worden behoeften uit het veld actief opgehaald, waarbij ruimte is voor verschillende stemmen en perspectieven;
- Toegankelijkheid wordt vergroot door regionale netwerken, laagdrempelige communicatie en overdraagbare tools voor gemeenten en ondersteuners.

De code is daarmee niet alleen zichtbaar in wie wordt bereikt, maar vooral in hoe ondersteuning wordt vormgegeven. Tot nu toe is ons nog niet gelukt om de eigen organisatie diverser te maken. Hierin willen we gericht stappen zetten door bij de werving van nieuwe projectmedewerkers actief in te zetten op diversiteit en inclusie.

4.4 Monitoring

We bouwen een praktische, duidelijke en bruikbare monitoring in door:

- Regietafels met evaluatiemomenten;
- Korte evaluatie na trainingen, CO Talks en bijeenkomsten;
- Periodieke reflectie met betrokken partijen per programmalijn;
- Jaarlijks overzicht van opbrengsten, leerpunten en bijsturing.

Daarnaast koppelen we, waar passend, kwalitatieve input uit het veld aan de ontwikkeling van tools en methodieken. Het doel is niet meten om het meten, maar leren en verbeteren. Hiermee ontstaat inzicht in zowel de kwaliteit van de uitvoering als de mate waarin ondersteuning daadwerkelijk aansluit op de praktijk en wordt toegepast.

5.

TOELICHTING OP BEGROTING

De begroting van *Samen sterker* is opgebouwd uit middelen vanuit de regeling Versterking Landelijke Infrastructuur Amateurkunst (VLIAK) van het Fonds voor Cultuurparticipatie en een meerjarige bijdrage van de Provincie Noord-Holland (PNH). Deze combinatie sluit aan bij het uitgangspunt van de VLIAK-regeling, waarin landelijke en provinciale partijen gezamenlijk investeren in het versterken van de ondersteuningsstructuur voor amateurkunst. De cofinanciering onderstreept het gedeelde eigenaarschap en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een duurzame infrastructuur voor amateurkunstbeoefening.

De beschikbare middelen worden ingezet voor uren en activiteiten die direct bijdragen aan de doelen van VLIAK: het verbinden van organisaties, het ontwikkelen en delen van kennis en het versterken van werkwijzen die ook op langere termijn van waarde zijn voor het amateurkunstveld. De begroting is gericht op het ondersteunen van zowel formele als informeel georganiseerde amateurkunstgroepen, het versterken van cultuurverbinders en het ontwikkelen van samenhangende aanpakken die door gemeenten en partners breed toepasbaar zijn.

Duurzaamheid en structurele impact

De kosten voor personele lasten van het projectteam binnen Plein C vormen 67% van de totale begroting. Dit behelst niet alleen de projectleiders kosten maar ook de uren voor marketing, onderzoek en ondersteuning. Samen sterker is een project waar netwerken, kennisdeling en uitwisseling een grote rol innemen, en dat is mensenwerk. We beogen hierbij zoveel mogelijk middelen in het veld te laten landen, vandaar dat de organisatie van bijeenkomsten, het geven van trainingen en het deelnemen aan regeltafels tegen fair pay tarieven door het werkveld uitgevoerd worden.

Voor de grotere bijeenkomsten als Plein C Connect Cultuurparticipatie en de events voor de Culture, reserveren we een bedrag van 80k. De pilots vormen in combinatie met de onderzoeken een belangrijk onderdeel van het project: simultaan aan het bieden van ondersteuning, onderzoeken we de effecten ervan. Ook dat is terug te lezen in de begroting: voor de twee pilotprojecten en drie onderzoeken samen reserveren we 43,5k.

BIJLAGEN

BEGRIPPENLIJST & DEFINITIES

Amateurkunst

Onder amateurkunst verstaan wij alle vormen van kunst- en cultuurbeoefening in de vrije tijd, ongeacht organisatievorm, discipline of niveau. Dit omvat zowel formeel georganiseerde verenigingen als informeel georganiseerde groepen en individuele makers. Amateurkunst is in dit plan het brede palet: van koor tot rapcollectief, van toneelclub tot freestyle dans en van diamondpaintinggroep tot punkband.

Informeel georganiseerde amateurkunst

Onder informeel georganiseerde amateurkunst (ook wel: anders georganiseerden) verstaan wij kunst- en cultuurbeoefening in de vrije tijd zonder formele organisatievorm. Het betreft individuele makers, groepen en initiatiefnemers die zich organiseren in tijdelijke, projectmatige of communitygedreven verbanden, zowel fysiek als digitaal en in alle (multi)disciplines.

The Culture

Met 'The Culture' doelen we op culturele praktijken die voortkomen uit stedelijke en community-gedreven contexten, waarin kunst, lifestyle en identiteit nauw met elkaar verweven zijn. Dit omvat onder andere muziek, dans, beeldcultuur, sport en media-uitingen die zich vaak buiten traditionele structuren ontwikkelen. (bron: UNESCO)

Ondersteuners

Onder ondersteuners verstaan wij professionals en sleutelfiguren die amateurkunstbeoefening faciliteren en versterken, zoals cultuurcoaches, cultuurverbinders, combinatiefunctionarissen, cultuurmakelaars en andere eerstelijns-ondersteuners. Hieronder vallen ook initiatiefnemers en kartrekkers uit informele groepen die een verbindende of organiserende rol vervullen.

Cultuurverbinders en cultuurcoaches

Onder cultuurverbinders en cultuurcoaches verstaan wij intermediairs die vanuit een gemeentelijke opdracht verbinding leggen tussen inwoners, organisaties en culturele initiatieven. Zij versterken de lokale culturele infrastructuur, stimuleren samenwerking en maken kunst en cultuur toegankelijk voor een brede doelgroep.

Mogelijkmakers of urban coaches

Onder mogelijkmakers of urban coaches verstaan wij sleutelfiguren die als gids, rolmodel en verbinder optreden binnen informele netwerken. Vanuit hun eigen ervaring in talentontwikkeling ondersteunen zij andere makers bij het ontwikkelen, zichtbaar maken en benutten van hun talent.

Ondersteuningsinfrastructuur

Onder ondersteuningsinfrastructuur verstaan wij het geheel van partijen, netwerken, kennis en werkwijzen dat amateurkunst en talentontwikkeling mogelijk maakt en ondersteunt op lokaal en regionaal niveau.

SAMEN STERK

1.1 Raad van Twaalf

Een gezamenlijke ambitie

Kunst en cultuur zijn van en voor iedereen in Nederland. Om iedereen die mogelijkheid te geven is het noodzakelijk dat iedere Nederlander kan kennismaken met kunst en cultuur. Daarbij is het van belang dat er ruimte is voor iedereen om kunst en cultuur te beoefenen. Amateurkunst biedt iedere inwoner die mogelijkheid om kunst en cultuur te beoefenen, mits deze toegankelijk en passend is op voorkeuren en behoeftes van beoefenaars.

De instellingen vertegenwoordigd in de Raad van Twaalf^[12] zetten zichtbaar in op die voorkeuren en behoeften van beoefenaars, door continu dicht bij de lokale context te werken. Binnen het VLIAK-programma werken de verschillende instellingen aan het versterken van de provinciale ondersteuning aan partijen in die lokale context. Hoe we dat doen verschilt in iedere provincie, doordat er o.a. verschillen zijn in de provinciale context, focusgebieden, provinciale-, regionale- en lokale netwerken en bestaande opdrachten waaruit we vertrekken.

Vanuit onze provinciale instellingen zien we in onze dagelijkse praktijk de uitdagingen om de amateurkunst(ondersteuning) goed te versterken. Deze uitdagingen lezen we terug in de Bestuurlijke Afspraken Cultuurbeoefening (BAC). We dragen vanuit onze provinciale rollen graag bij aan het versterken van het culturele ecosysteem voor cultuurbeoefening waarin beoefenaars centraal staan, in samenwerking met andere partijen die zich inzetten voor sterke amateurkunst(ondersteuning) voor alle inwoners.

Twaalf perspectieven bijeen

Door de inzet op toegankelijke cultuurbeoefening en de continue afstemming met lokale contexten hebben alle provinciale instellingen een belangrijke signaalfunctie voor het veld. Door deze signalen te bundelen, schat elke provinciale instelling in waar eventuele ondersteuning op moet worden georganiseerd, welke partners daarvoor nodig zijn en welke vorm van ondersteuning nodig is. Dit werk zorgt ervoor dat iedere instelling vanuit haar provinciale perspectief o.a. kennis en expertise opbouwt, aanpakken en methodieken ontwikkelt en onderzoeken en inventarisaties uitzet.

We zien veel kansen om die ondersteuning in de provincies te versterken door het bundelen van onze twaalf perspectieven en zijn hier ook binnen VLIAK '25 al actief mee. Dit doen we door middel van een verkenning op mogelijkheden voor samenwerking, waarbij twaalf vertegenwoordigers van de provinciale instellingen elkaar vinden in interprovinciale afstemming via een kopgroep.

De interprovinciale afstemming leidt tot veel onderlinge energie en synergie. De collega's herkennen elkaars provinciale uitdagingen en kunnen elkaar inhoudelijk verder helpen om de provinciale ondersteuning kwalitatiever en efficiënter te maken. Daarnaast worden collega's van de verschillende instellingen ook steeds vaker betrokken en aan elkaar verbonden als het gaat over verschillende thema's binnen de amateurkunstondersteuning, zoals aanbod, ondersteuningsinfrastructuur, AI, anders georganiseerde groepen en andere vormen van beoefening, jongerencultuur en meer.

[12] Raad van Twaalf bestaat uit Vrijdag (Groningen), Kunst & Cultuur Drenthe, Keunstwurk (Friesland), Rijnbrink (Overijssel), De Kubus (Flevoland), Plein C (Noord-Holland), Kunstgebouw (Zuid-Holland), ZIMIHC & Kunst Centraal (Utrecht), Cultuur Oost (Gelderland), KunstLoc (Brabant), Cultuurkwadraat (Zeeland) en Huis voor de Kunsten Limburg.

Samen de provincies versterken

Omdat we binnen onze eigen contexten werken aan verschillende thema's die voor elke provincie relevant zijn, zien we kansen om het ontwikkelen van die ondersteuning (aanpakken, methodieken, onderzoeken, inventarisaties en/of vergroten van menselijke kennis en expertise) interprovinciaal op te pakken. Daarbij geldt expliciet dat we elkaar opzoeken omdat het een meerwaarde heeft in het versterken van onze provinciale ondersteuning, waarbij we de focus blijven houden op kwaliteit, efficiëntie en het beter ondersteunen in de eigen provincies. We zien in de VLIAK '26-'28-regeling de kans om dit te verder te onderzoeken, zodat we op de langere termijn gestroomlijnd kunnen werken aan het versterken van amateurkunst- (ondersteuning) in onze twaalf provincies.

Potentiële samenwerkingsthema's

Door de inzichten vanuit alle provinciale instellingen in de verkenning naar interprovinciale samenwerking in de VLIAK '25, vinden we potentiële overkoepelende samenwerkingsthema's. Dit zijn concretere onderwerpen waar provincies aan werken, uitdagingen zien en/of kennis en expertise op ontwikkelen. We hebben door onze afstemming geconstateerd dat deze thema's potentieel interessant zijn om interprovinciaal op te pakken, om zo iedere provincie kwalitatiever en efficiënter te versterken. De uitwerking van deze thema's zijn in ontwikkeling. Na inschatting van de kopgroep zijn er zeven kansrijke thema's uitgewerkt tot een interprovinciale ambitie (hoofdstuk 3). De ambities en daaropvolgende uitwerkingen zijn opgesteld door provincies die kennis en expertise hebben op de specifieke thema's. Enkel het thema (Relevant) Aanbod wordt in alle twaalf provincies uitgevoerd. De wijze waarop we werken aan de thema's verschilt per thema.

Thema	Penvoerder/Initiatiefnemer
(Relevant) Aanbod	KunstLoc
AI	ZIMIHC
Cultuurcoaches	Rijnbrink
Informeel georganiseerde groepen	Huis voor de Kunsten Limburg
Jongerencultuur & Talentontwikkeling	Cultuurkwadraat & Plein C
Ondersteuningsinfrastructuur	Rijnbrink
Sociaal Domein	VRIJDAG (KultuurLoket)

Er zijn meer potentiële samenwerkingsthema's gevonden de afgelopen tijd, zoals 'financiering', 'zichtbaarheid' en 'beleid'. Verschillende provincies zetten in op deze thema's en via de kopgroep houden we scherp wat iedereen doet op deze thema's en waar we elkaar verder op kunnen versterken.

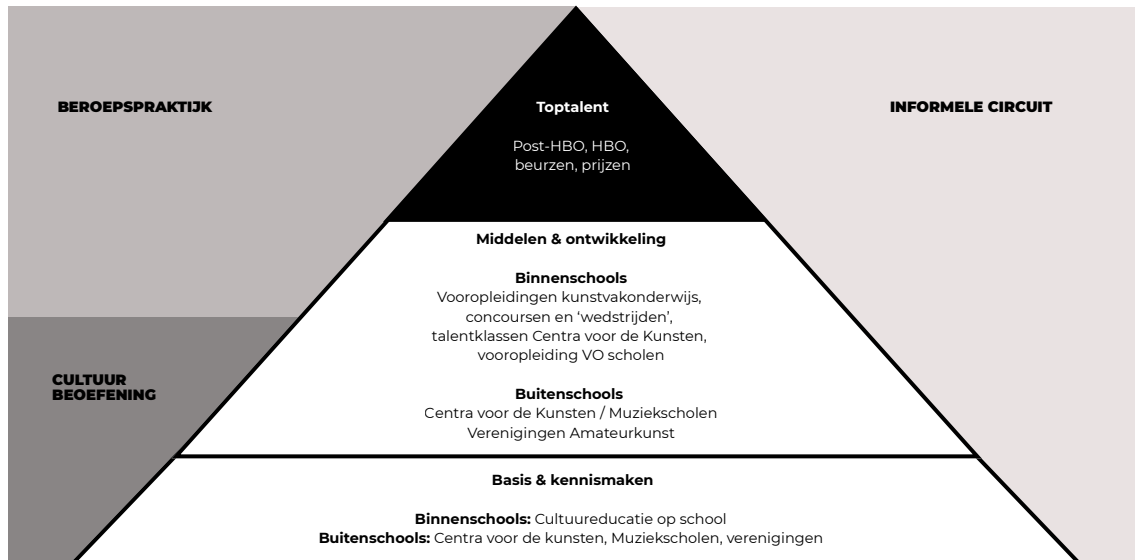
Interprovinciale afstemming in de kopgroep

Met onze gezamenlijk geformuleerde ambitie als kompas onderzoeken we continu waar we elkaar, en daarmee de ondersteuning in onze provincies, kunnen versterken. Dit doen we door onze samenwerking verder vorm te geven via de twaalf vertegenwoordigers in de kopgroep, ontstaan in VLIAK '25. Doordat wij op deze wijze alle beschikbare kennis en kunde uit de provincies bundelen ten behoeve van ontwikkeling van kennis en versterking van ondersteuning in de provincies, vervult onze samenwerking een belangrijke en nieuwe functie in het versterken van het volledige culturele ecosysteem. Aankomende jaren zetten we constructief in op de verbinding met partijen uit het ecosysteem, waarbij we ieders rollen en verantwoordelijkheden blijven respecteren ten behoeve van alle (potentiële) cultuurbeoefenaars in onze provincies.

Om bovenstaande samenwerking in goede banen te kunnen leiden wordt er net als bij de VLIAK '25 ruimte gemaakt voor een strategisch coördinator. Deze coördinator onderzoekt ook de kansen in het bredere landschap van amateurkunstondersteuning, door de interprovinciale samenwerking te vertegenwoordigen richting partners in het ecosysteem (FCP, LKCA, OPEN, Koepels, stedelijke instellingen, de overheden, etc.).

PROGRAMMALIJNEN

2.1 – Programmalijn 1: Talentontwikkeling

Figuur 1. Piramide van talentontwikkeling;

Bron: Uitvoeringsprogramma Cultuur Verbreden & verbinden 2025-2028, provincie Noord-Holland

3.1 – (Relevant) Aanbod

Het thema ‘(Relevant) Aanbod’ maakt onderscheid tussen interprovinciale inzet en eventuele provinciale inzet. Kunstloc Brabant is als penvoerder van de interprovinciale inzet eindverantwoordelijk voor het plan onder paragraaf 3.1.1. De samenwerkende provinciale instellingen vermelden dit in hun aanvraag en samen vormen zij het Team (Relevant) Aanbod. Dit team bestaat uit Kunstloc (coördinatie), Kunst & Cultuur Drenthe, Rijnbrink, Cultuur Oost, Plein C en ZIMIHC. De andere provincies reserveren ruimte in hun begroting om de inventarisatie (fase 2 in het plan) uit te voeren. Eventuele specifieke (aanvullende) inzet in de provincies staat vermeld in de aanvraag onder paragraaf 3.1.2 bij de betreffende provinciale instelling.

3.1.1 - Interprovinciale inzet

Achtergrond en doelstelling

Alle provinciale instellingen werken voor verschillende doelgroepen in de lokale ondersteuningsinfrastructuur. In de afgelopen jaren hebben alle instellingen aanbod ontwikkeld voor (mede-)mogelijkmakers als beleidsambtenaren, cultuurcoaches, culturele instellingen, initiatiefnemers als voor beoefenaars zelf in de vorm van kennisdossiers, methodieken, tools, trainingen, webinars, en meer. Om te kunnen versterken moet aanbod relevant, zichtbaar en toegankelijk zijn. In de verkenning ‘interprovinciale samenwerking’ uit VLIAC ‘25 constateren we dat bij veel vragen uit het veld al aanbod bestaat. Dit roept de volgende vragen op:

- Hoe krijg we ons bestaande aanbod gestructureerd zichtbaar?
- Hoe houden we al ons aanbod relevant (passend bij behoeften van de doelgroepen) en overdraagbaar, zodat we elkaars aanbod kunnen gebruiken?
- Hoe zorgen we ervoor dat bestaand aanbod toegankelijk is in alle provincies?
- Kunnen we kennis en expertise uit provincies bundelen om gezamenlijk te ontwikkelen in de toekomst?

Doelstelling

Aan het eind van 2028 hebben we het relevante aanbod van alle provinciale instellingen gestructureerd zichtbaar en toepasbaar gemaakt voor alle provincies, kennen we de gebundelde behoeften uit onze provincies en kunnen we waar kansrijk gezamenlijk aanbod (door)ontwikkelen.

Inhoudelijke kwaliteit

Tijdens dit project gaan we onderzoeken hoe we het aanbod in onze provincies kunnen versterken door provinciale kennis en expertise te bundelen. We starten vanuit de behoeften van de doelgroepen in de lokale infrastructuur en het bestaande aanbod van de provinciale instellingen. Door dit onderzoek zetten we naast op het verhogen van de kwaliteit en efficiëntie van aanbod op basis van lokale behoeften, ook in op de versterking van de gehele infrastructuur van amateurkunstondersteuning. Als wij ons gezamenlijke aanbod beter zichtbaar en toegankelijker hebben gemaakt kunnen zowel de lokale- als de provinciale ondersteunende partijen beter gebruik maken van dit aanbod en/of beter inschatten welk aanbod er voor de (ondersteuning van) beoefenaars mist. Uiteindelijk streven we naar een interprovinciale werkwijze waarin we volgens onderstaande figuur kunnen werken.

Door lokaal aan te bieden en het aanbod goed te evalueren bij de afnemers (medemogelijkmakers en/of beoefenaars zelf) halen we gelijk de lokale behoeften op, die we vanuit onze provinciale contexten weer kunnen vertalen naar de (door)ontwikkeling van aanbod. Zo houden we een werkwijze in stand waarbij (door)ontwikkeling uitgaat van hetgeen er lokaal nodig is voor (de ondersteuners van) beoefenaars en van de gebundelde kennis en expertise uit de provinciale instellingen.

Organisatorische kwaliteit

We delen het project in over zeven fases. Deze fases benaderen we als een iteratief proces. Zo zijn behoeften continu in beweging en we willen tijdens het traject actueel blijven in de stappen die we zetten. Daarom bekijken we doorlopend of we er nieuwe behoeften zijn, en daarmee nieuwe aanpakken en/of nieuwe inzichten nodig zijn om het onderzoek goed vorm te geven.

Fase 1 – Voorbereiding en aanpak bepalen (januari t/m maart 2027)

In deze fase bespreken we gezamenlijk de te zetten stappen en bundelen we bestaande inzichten^[1] met betrekking tot dit thema. Dit vormen we vervolgens tot een uniforme aanpak waar alle provincies mee uit de voeten kunnen, om het provinciale aanbod te inventariseren. In deze aanpak maken we onderscheid tussen doelgroepen en type aanbod (kennisdossiers, training/coaching trajecten, tools, etc.). Op deze manier kunnen we het aanbod na de inventarisatie relateren aan elkaar. De aanpakken voor inventarisatie en behoeftepeiling worden ontwikkeld tijdens twee zogenaamde 'Sprints', waarin we de bestaande onderzoeken, kennis en expertise uit de verschillende provincies bundelen. We maken bijvoorbeeld gebruik van:

- Monitoronderzoek in de vorm van vragenlijsten;
- Verdiepende (online) focusgroepen;
- Netwerken (bestaand en/of nieuw te vormen);
- Andere partijen buiten de culturele infrastructuur (onderwijs, welzijnswerk, etc.).

Fase 2 – Inventarisatie en structureren (april t/m juli 2027)

In deze fase zetten we de ontwikkelde aanpak uit via alle twaalf provinciale instellingen voor amateurkunst. We focussen ons in eerste instantie op het eigen aanbod van de twaalf. Vervolgens structureren we het aanbod op doelgroep en type aanbod, zodat we ze gemakkelijk kunnen koppelen aan de behoeftepeiling.

Fase 3 – Behoeftepeiling doelgroepen (april t/m september 2027)

In deze fase peilen we bij de verschillende doelgroepen de behoefte in een gezamenlijke nulmeting. Dit vindt in ieder geval plaats bij de deelnemende provincies in dit plan, maar we streven naar een methodiek die de andere provinciale instellingen (eventueel in een later stadium) kunnen overnemen in de eigen provinciale context. De onderzoeksmethodiek hangt af van de aanpak die is bepaald in fase 1 en wordt per provincie "vertaalt". Dit wil zeggen dat de zes provinciale instellingen in dit plan peilen bij de doelgroepen die onderdeel zijn van de eigen provinciale steuntaak. Door hier een lange periode voor te reserveren in de planning streven wij naar een zo groot mogelijke representatie van de provinciale achterban.

Fase 4 – Analyseren en bepalen van 'witte vlekken' (oktober t/m november 2027)

In deze fase analyseren we de behoeften uit de 0-meting en de inventarisatie van het aanbod. Dit doen we met het team van provincies in dit project, door middel van een werksessie met collega's met inhoudelijke expertise op trainings- en professionaliseringsaanbod.

^[1] ZIMIHC heeft in VLIAK '25 een verkenning naar interprovinciaal (online) aanbod ingericht, het LKCA heeft een inventarisatie geïnitieerd met de werkgroep 'Tools en trainingen' en de disciplinegerichte koepels zijn met betrekking tot behoeften ophalen de campagne Gewoon Buitengewoon Mens gestart. We zoeken aan de voorkant de verbinding met dit soort initiatieven om de aanpak zo kwalitatief mogelijk te maken.

Fase 5 – Vervolgstappen bepalen (november t/m december 2027)

Na onze analyse bepalen we welk aanbod moet worden (door)ontwikkeld, waar dat moet gebeuren en welke werkafspraken er moeten worden gemaakt om het aanbod in alle provincies in te kunnen zetten.

Fase 6 – Gezamenlijk ontwikkelen en uitvoeren (januari t/m september 2028)

Op basis van onze analyse gaan we aanbod (door)ontwikkelen en waar kansrijk doen we dat in gezamenlijkheid door kennis en expertise van collega's tussen de provincies te bundelen. We streven naar uitvoering van het aanbod na de zomer, zodat we het eerste half jaar kunnen inzetten voor het (door)ontwikkelen.

Fase 7 – Monitoren en evalueren (oktober t/m december 2028)

We monitoren de doelgroep waar het aanbod voor is (door)ontwikkeld en toetsen de uitkomsten aan de 0-meting. Ook evalueren we de interprovinciale samenwerking.

Projectteam

Het team dat aan dit doel gaat werken bestaat uit Kunstloc (penvoerder), Kunst & Cultuur Drenthe, Cultuur Oost, Plein C, ZIMIHC en Rijnbrink. De partijen zijn allemaal evenredig verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van dit plan. Kunstloc is als penvoerder eindverantwoordelijk voor het proces. De andere zes provinciale instellingen binnen de VLIAK hebben ruimte in hun begroting opgenomen om de inventarisatie in hun eigen provincie uit te voeren. Dit maakt het mogelijk om in 2028 ook andere provincies te betrekken bij het (door)ontwikkelen.

3.3 Cultuurcoaches

3.3.1 – Interprovinciale inzet

Cultuurcoachfunctie

Een functie in de lokale context die cultuur- en amateurkunstbeoefening in nabijheid versterkt vanuit verschillende werkzaamheden (organiseren, faciliteren, adviseren, ondersteunen, initiëren, aanjagen), passend bij de lokale behoeften en –beleid.

Functieprofielen

De profielschets die door EVZ en LKCA, in samenwerking met het culturele veld is ontstaan, bestaande uit drie functieniveaus (I, II en III) en vijf functiecontexten (educatie, cultuurbeoefening vrije tijd, talentontwikkeling, verenigingsondersteuning, zorg en welzijn).

Cultuurcoach

De persoon die de cultuurcoachfunctie bekleedt. Kent lokaal verschillende benamingen zoals Cultuurverbinder, Cultuurmakelaar, Cultuurscout, Lokale ondersteuner, Bruggenbouwer, etc.

Uitgangspunten

- Cultuurcoachfuncties zijn noodzakelijke functies in het culturele veld voor zowel het centraal stellen van beoefenaars, als het uitvoeren van culturele programma's en beleid.
- Veel provinciale instellingen werken intensief met- en voor deze cultuurcoaches in hun ondersteuning aan de lokale context.
- Er zijn 257 (van de 342) gemeenten met een cultuurcoach vanuit het programma Brede Regeling Combinatiefunctionarissen (BRC) ([Mulier, 2025](#)).
- Cultuurcoaches staan in de praktijk vaak op zichzelf ("eilandjes") en hebben niet altijd de randvoorwaarden om hun werk goed te doen (gekaderde opdracht, voldoende tijd en middelen, voldoende tijd en mogelijkheden voor professionalisering). Dit zorgt o.a. voor een hoog verloop en lage verduurzaming.
- Veel provinciale instellingen houden zich bezig met het positioneren en professionaliseren van cultuurcoaches middels o.a. netwerkvorming, trainingen en het zichtbaar maken van hun meerwaarde.

Ambitie VLIAK '26-'28

Eind 2028 hebben de deelnemende provinciale instellingen een 'rugtas' met manieren om cultuurcoaches (verder) te positioneren en te professionaliseren, zodat provinciale instellingen kunnen (blijven) inzetten op het versterken en/of helpen creëren van deze noodzakelijke functies in de gemeenten. Dit doen we door middel van:

1. Bundelen van bestaande inzichten en de huidige positionerings- en professionaliserings-ondersteuning vanuit de deelnemende instellingen.
 - Wat doen we voor de cultuurcoaches zelf?
 - Wat doen we voor de werkgevers van cultuurcoaches?
 - Wat doen we voor de opdrachtgevers (gemeenten) van cultuurcoaches?
2. Analyseren waar 'witte vlekken' en/of structurele uitdagingen zitten in het positioneren en professionaliseren van cultuurcoaches.
3. Inzetten op het aanpakken van deze 'witte vlekken' en/of structurele uitdagingen, eventueel in gezamenlijkheid (wanneer kansrijk).

Naast het uitwerken van bovenstaande ambitie werken we concreet aan een blauwdruk voor de wenselijke invulling van de cultuurcoachfunctie om opdrachtgevers (gemeenten), werkgevers en cultuurcoaches houvast te geven en de cultuurcoachfunctie minder persoons- en gemeenteafhankelijk te maken. Op basis van onze praktijkervaringen, bestaande onderzoeken én de ontwikkelde functieprofielen cultuurcoaches zal een blauwdruk uit de gewenste invulling op het gebied van o.a. taken, opdracht, uren/fte per x inwoners, werkgebied en samenwerkingen bestaan. Daarnaast biedt een blauwdruk de mogelijkheid om de bestaande situatie te vergelijken en te toetsen aan de meest wenselijke situatie, en daar gericht stappen in te zetten. Dit draagt bij aan een meer samenhangende en wenselijke ondersteuningsinfrastructuur.

De vorm waarin de blauwdruk wordt gegoten staat nog niet vast en moet dienend zijn aan de uitkomsten van onderstaande aanpak (in 2027):

1. Bundelen van bestaande kennis en ervaring over de cultuurcoachfunctie door middel van de interprovinciale afstemming en afstemming met LKCA over hun bestaande onderzoeken en (waar nodig) onderzoek doen naar de huidige cultuurcoachfuncties (huidige taken, opdracht, uren, werkgebied en samenwerkingen);
2. Vanuit die bundeling formuleren van indicatoren zoals taken, opdracht, uren, etc., waarop de wenselijke invulling kan worden geformuleerd;
3. Komen tot concept blauwdruk;
4. Toetsing concept blauwdruk bij afstemmingsoverleg cultuurcoaches (interprovinciaal);
5. Aanscherpen en aanpassingen doorvoeren;
6. Toetsing concept blauwdruk in de praktijk, toetsen hoe blauwdruk helpt in de ondersteuning aan cultuurcoaches en/of hun opdracht- en werkgevers;
7. Aanscherpen en aanpassingen doorvoeren in blauwdruk en/of ondersteuning aan de hand van de blauwdruk.

Vanaf 2028: Gebruikmaken van de blauwdruk tot en met Q3 2028, waarna we het najaar gebruiken om te evalueren.

3.4 – Individuele beoefening & Beoefening in groepsverband (informeel)

3.4.1 - Interprovinciale ambitie

Informele beoefening

Met informele amateurkunstbeoefening bedoelen wij: kunst en cultuur die in vrije tijd wordt beoefend zonder formele structuur (rechtsvorm). Het gaat om individuele beoefenaars, groepen en initiatiefnemers van alle leeftijden die zichzelf organiseren in tijdelijke, projectmatige of community gedreven verbanden, zowel fysiek als digitaal en in alle kunstdisciplines (ook multidisciplinair).

Ondersteuners

Onder ondersteuners verstaan we: eerstelijns-ondersteuners (cultuurmakelaars, -coaches, combinatiefunctionarissen), lokale sleutelfiguren, 'nieuwe' eerstelijns-ondersteuners uit informele groepen: initiatiefnemers/kartrekkers/ambassadeurs uit informele groepen met een professionele organisatie die nu een belangrijke ambassadeursrol hebben, grootstedelijke ondersteuners.

Uitgangspunten

- De helft van de actieve cultuurbeoefening vindt in informele verband plaats. We zien een structurele verandering in hoe mensen cultuur beoefenen in hun vrije tijd. De manier waarop mensen samenkomen, zich organiseren en creëren vindt niet alleen plaats via vaste structuren (verenigingen en kunstinstellingen), maar steeds vaker ook in flexibele, zelfgeorganiseerde, hybride en vaak multidisciplinaire vormen.
- We concluderen dat bestaand beleid, ondersteuningsaanbod, financieringsvormen, locaties en faciliteiten niet aansluiten bij actuele behoeften van informele cultuurbeoefenaars. De systeemwereld sluit niet aan bij de leefwereld van informele beoefenaars.
- We concluderen daarnaast dat beleidsmakers en ondersteuners behoefte hebben aan meer zicht op informele cultuurbeoefening en (h)erkenning en representatie van deze doelgroep in beleid en ondersteuningsaanbod. Het ontbreekt veelal aan concrete handvatten, kennis en voorbeelden om tot ondersteuningsbeleid en -aanbod te komen.
- We zien het als onze provinciale opdracht om toe te werken naar een toekomstbestendige ondersteuningsinfrastructuur waar de ondersteuning van informele beoefenaars een cruciaal onderdeel van is.

Ambitie VLIAK '26-'28

Eind 2028 weten de deelnemende provinciale instellingen hoe de ondersteuningsinfrastructuur voor informele groepen eruit moet zien. We hebben concrete tools ontwikkeld voor eerstelijns ondersteuners en beleidsmakers van gemeentes om informele beoefenaars te kunnen ondersteunen op basis van hun behoeften. Informele beoefenaars, beleidsmakers en ondersteuners weten waar zij passende ondersteuning kunnen vinden, zowel lokaal als provinciaal. Dit doen we door:

1. In kaart brengen en bundelen van kennis over:

- Informele cultuurbeoefening en ondersteuningsbehoeften van informele beoefenaars;
- Uitdagingen en kansen op het gebied van informele beoefening en hiaten in de ondersteuningsinfrastructuur op landelijk, provinciaal en lokaal niveau;
- Gewenste ondersteuningsinfrastructuur voor informele beoefening met alle actoren en rollen en wat ervoor nodig is om deze ondersteuningsinfrastructuur te realiseren.

2. Uitvoeren van pilots als het gaat om verschillende manieren waarop de ondersteuning van beleidsmakers en eerstelijns ondersteuners kan plaatsvinden op het gebied van informele cultuurbeoefening.

3. Het ontwikkelen van een methodiek, routekaart, aanpak of tools voor de ondersteuning van:

- Beleidsmedewerkers van gemeenten voor het formuleren van toekomstig ondersteuningsbeleid op het gebied van informele cultuurbeoefening;
- Voor eerstelijns ondersteuners voor de lokale ondersteuning van informele beoefenaars;
- Voor de beoefenaars zelf, zodat zij weten waar zij terecht kunnen voor ondersteuning.

4. Het delen de ontwikkelde methodieken, routekaarten, good practices etc. met beleidsmakers, eerstelijns- en tweedelijns-ondersteuners en beoefenaars, zodat men hier gebruik van kan maken in de eigen werkpraktijk.

5. Het zichtbaar maken van informele beoefening, ontwikkelde methodieken, good practices en voorlopers op het gebied van (ondersteuning van) informele beoefening middels een communicatiecampagne.

3.5 – Jongerencultuur & Talentontwikkeling

3.5.1 - Interprovinciale ambitie

Wij richten ons op een groep voor wie de effecten van de ontwikkelingen in de maatschappij nog decennialang merkbaar zijn. Wij willen hen direct verbinden met ons werkveld om zo innovatie bij culturele instellingen en in beleid te bewerkstelligen om daarmee kansengelijkheid, talentontwikkeling en diversiteit te bevorderen. De focus op jongeren is nodig om een duurzame verandering te bewerkstelligen, die we zowel van onderop via de jongeren als van bovenaf via gemeenten, culturele instellingen en het onderwijs benaderen.

Jongeren hebben veel groei-, ontwikkel- en innovatiekracht en zijn daarmee de makers, medemogelijkmakers en verschilmakers van de toekomst. Wij zien gelukkige jongeren voor ons die volop kunnen meedoen, meemaken en meedenken. En we zien voor ons dat het culturele veld, het onderwijs en lokale overheden volledig en in al hun diversiteit tot bloei komen. Mét de inbreng en ontwikkeling van de jongeren die innovatie aanjagen door te participeren, hun talenten te ontplooien en frisse ideeën in te brengen. Daarom ambiëren we toe te werken naar:

- A.** Jongeren centraal - We willen dat jongeren een echte stem krijgen in beleid, programmering en ontwikkeling van cultuur. Co-creatie wordt norm.
- B.** Inclusieve en veilige cultuur voor alle jongeren - "Elke jongere toegang tot eigentijdse cultuur" wordt een uitgangspunt. Inclusie, diversiteit, sociale veiligheid en mentale gezondheid zijn vanzelfsprekende onderdelen.
- C.** Versterking van eigentijdse jongerencultuurvormen - Urban arts, hiphop (o.a. The Culture), Kpop, DIYscenes, ambacht, digitaal makerschap, erfgoedpraktijken en subculturen worden volwaardig erkend.
- D.** Ontwikkeling van POI's als cultuurverbinders - POI's ontwikkelen zich tot strategische partners tussen cultuur, sport, onderwijs en sociaal domein — met actuele kennis van jongeren-cultuur.
- E.** Interprovinciale samenwerking - We streven naar gedeelde definities, gezamenlijke kennisontwikkeling, uitwisseling van werkwijzen en schaalbare modellen (bijv. Gelders model voor doorstroom van Kunstbende).
- F.** Duurzame, zelfsturende infrastructuur - Initiatieven zoals The Culture worden gestimuleerd om minder afhankelijk te zijn van projectfinanciering.

Samen voor een creatieve generatie.

